

Gramatika čínštiny 2

KSCA005

7

obsah

přenesené významy směrových modifikátorů

rozlišení aktéra a pozorovatele

vyjádření přibližného počtu

výrazy 觉得, 好像/像

Přenesené významy směrových modifikátorů:

Některé směrové modifikátory mají kromě svého základního významu vyjadřující ho směr pohybu ještě jiné, přenesené významy (základní případy na následujících stránkách).

Umístění předmětu: vždy mezi složkami dvouslabičného modifikátoru.

Použití slovesné přípony 了: nepoužívá se ve větách s předmětem; ve větách bez předmětu se může použít bezprostředně za slovesem:

汽车停了下来。 Auto se zastavilo. – zde 了 být může

我们都唱起歌来。 Všichni jsme začali zpívat. – zde 了 být nesmí

Přenesené významy směrových modifikátorů:

下去

Základní funkce: pohyb od mluvčího směrem dolů (跑下去! = Utíkej dolů!)

Zvláštní funkce: pokračování děje

我们只能等下去。 Můžeme jen dál čekat. (等下去 = „pokračovat v čekání.“)

你不能再说下去了。 Už nemůžeš dál mluvit. (说下去 = „pokračovat v mluvení.“)

Přenesené významy směrových modifikátorů:

下来

Základní funkce: pohyb k mluvčímu směrem dolů (跑下来! = Poběž dolů!; 坐下来 = Posad' se!)

Zvláštní funkce:

a) uklidnit se, zastavit se (o situaci)

汽车停了下来。 Auto se **zastavilo (a zůstalo stát)**.

b) fixovat nějaký výsledek (zapsáním, nahráním, spočítáním apod.; možný je i jednoslabičný modifikátor 下)

请你**写下来**, 好吗? Zapiš si to prosím, ano? (写下来 nebo 写下 = „zapsat si“, „write down“
录下来 = nahrát, zaznamenat (video apod.); 算下来 = spočítat)

Přenesené funkce směrových modifikátorů: 起来

Základní funkce: pohyb vzhůru: 站起来 = „postavit se“

蛋糕发起来了。 = Dort nabyl na objemu (při pečení) /nakynul. (Může být i 蛋糕发了起来。 - viz problém aktér
– pozorovatel – dále v tomto ppt)

Zvláštní funkce:

a) vyjadřuje zahájení akce (说起来 = začít mluvit)

我们都唱起歌来。 Všichni jsme začali zpívat.

b) se slovesy vnímání (看, 听) vyjadřuje význam „zdát se, vypadat, znít“

听起来很有意思。 To zní zajímavě.

她看起来很有钱。 Vypadá bohatě. (Vypadá, že má hodně peněz.)

Přenesené funkce směrových modifikátorů: 出来

Základní funkce: pohyb ven směrem k mluvčímu:

医院里跑出来了孩子。 = Z nemocnice vyběhla spousta dětí.

Přenesené funkce (nejčastěji se používá v potenciální formě – viz ppt 6):

Odhalit, vynést na světlo něco danou činností (zpravidla řečí nebo vnímáním: 说出来 = vyjádřit se)

你看得出来什么? Na co jsi přišel? (Doslova: Co jsi vykoukal?)

我听不出来他们的声音。 Nedokážu rozpoznat jejich hlasy. (sluchem – sloveso 听)

你吃得出来吃不出来这种味道是什么? Rozpoznáš, co je to za chuť? (ochutnáním – sloveso 吃)

Slovesa se směrovou modifikací – rozlišení **aktéra** a **pozorovatele**

Přípona 了 může být hned za slovesem, nebo až za modifikátorem, přičemž platí toto rozlišení:

他们跑上来了。 = Přiběhli nahoru. - **k mluvčímu, mluvčí je aktérem**

他们跑了上来。 = Přiběhli nahoru. - **mluvčí je pozorovatelem**

(Tj. pokud se mluvčí dění neúčastní, pouze ho pozoruje, použije se varianta 2.)

Slovesa se směrovou modifikací – rozlišení **aktéra** a **pozorovatele**

Umístění přípony 了 ve větě s lokativním předmětem se řídí těmito pravidly:

a) Pokud je mluvčí **aktérem děje**, klade se 了 až za modifikátor:

他们跑上山来了。 Přiběhli nahoru na horu. (k mluvčímu, mluvčí je na hoře)

爷爷回家来了。 Dědeček se vrátil domů. (k mluvčímu, mluvčí je doma)

Slovesa se směrovou modifikací – rozlišení **aktéra** a **pozorovatele**

b) Pokud je mluvčí **pozorovatelem** (2 varianty):

他们跑了上山来。 Přiběhli nahoru na horu. (了 se klade přímo za sloveso)

他们跑上了山。 Přiběhli nahoru na horu. (了 se klade za první složku modifikátoru a druhá složka – 来 nebo 去 – se vynechá)

Sloveso 觉得 YD 159

1) ve významu „myslím si, že.., mít pocit, že...; cítit, že...“

我**觉得**这是真的。Myslím si, že je to pravda.

我**觉得**他今天晚上不来。Mám pocit, že dnes večer nepřijde.

2) v postavení před přísudkem, ve významu „cítit se nějak...“

你**觉得****不觉得**累? Cítíš se unavený?

我**觉得**不舒服。Necítím mi dobře.

- zápor: 不觉得, 觉不得 (potenciální tvar)

走得慢一点儿, 就**觉不得**累。/就**不觉得**累。Když půjdete o něco pomaleji, nebudete se cítit unavení.

Spojky 像 xiàng, 好像 hǎoxiàng YD 214, 215

- „vypadat jako“

她像自己的妈妈。Podobá se své matce.

小狗坐在门口那儿，像要出去。Pejsek sedí támhle u dveří, jakoby chtěl ven.

- 好像 na začátku věty „zdá se, že...; zdá se jakoby...“

好像他走了，你去看看吧。Zdá se, že odešel, běž se podívat.

好像下雨了。Zdá se, že bude pršet.

Vyjádření přibližného počtu

1. položením dvou či více jednoduchých číslovek (1...9) za sebe

我有三四(三)个朋友。 Má tři čtyři kamarády.

这儿有十一二(二)条鱼。 Je tu něco přes deset ryb. (11-12)

他四五十(五)岁了。 (40-50) Je mu tak čtyřicet nebo padesát.

2. pomocí 来 = „něco přes“

房间里有三十来(来)个人。 V místnosti je přes třicet lidí.

Používá se pouze u celých desítek („něco přes deset“, „přes dvacet“ atd.)

3) pomocí 多 = „více než“

a) v případě, že se jedná o na menší jednotky dále nedělitelné substantivum, např. člověk, student... pořadí: 多 + měrové slovo

这个大学有八百多个学生。 Tato univerzita má přes 800 studentů.

- používá se pouze u násobků desítek

b) v případě, že se jedná o substantivum dále dělitelné na menší jednotky, např. peníze, týden... může být pořadí: 多 + měrové slovo nebo měrové slovo + 多

• dochází ale k malé změně významu:

一杯咖啡三十多块钱。 Hrnek kávy stojí více než 30 kuaiů. (= více než 30 a méně než 40)

一杯咖啡三十块多钱。 Hrnek kávy stojí více než 30 kuaiů. (= více než 30 ale méně než 31)

Varianta b) se dá použít i u čísel které nejsou desítkami, ovšem pouze druhá varianta:

我们两个人认识三年多了。 My dva se známe už více než tři roky.

(= více než 3 a méně než 4; 3 a několik měsíců)